

Papa Benedikt XVI. o ideologiji roda

Isječak iz Božićnog nagovora pape Benedikta XVI. Kardinalskom kolegiju, službenicima Rimske kurije i papinske obitelji, 21. prosinca 2012. (dostupno u nekoliko jezika na Portalu: www.vatican.va)

“Velika radost na susretu obitelji iz cijelog svijeta u Milanu pokazuje da je obitelj unatoč svih suprotnih dojmova i danas snažna i živa. Međutim neosporna je ipak i kriza koja ju - osobito u zapadnom svijetu – do temelja ugrožava. Bilo je vrlo dojmljivo da je Sinoda uvijek iznova isticala značenje obitelji za prenošenje vjere – kao prirodno mjesto na kojemu se prenose osnovni oblici čovještva. Oni se uče na taj način da se zajedno žive i podnose. Tako je postalo jasno da se kod pitanja o obitelji ne radi više samo o određenom socijalnom obliku nego o pitanju samoga čovjeka – o pitanju što je čovjek i kako se na pravi način može biti čovjekom. Tu se radi o višeslojnim izazovima. Ponajprije tu je pitanje o sposobnosti vezivanja ili nevezivanja čovjeka. Može li se on doživotno vezati? Je li to u skladu s njegovom biti? Ne protivi li se to njegovoj slobodi i opsežnosti njegova samoostvarenja? Postaje li se čovjekom tako da se ostaje za sebe, a s drugima se ulazi u odnose samo tako da ih se u svako doba opet može prekinuti? Je li doživotno vezivanje suprotnost slobodi? Je li vezivanje vrijedno da se zbog njega trpi? Odbijanje da se čovjek veže, koje se sve više širi od krivog shvaćanja slobode i samoostvarenja kao i u bijegu od strpljivosti trpljenja, znači da čovjek ostaje sam u sebi i svoje ja zapravo sam za se zadržava te stvarno ne nadilazi samoga sebe. Međutim čovjek dolazi k sebi samo u davanju samoga sebe, i samo ako se otvara drugome, drugima, djeci, obitelji, samo ako u trpljenju dopušta da se promijeni, otkriva širinu onoga što znači biti čovjek. Odbijanjem toga vezivanja nestaju i osnovne figure ljudske egzistencije: otac, majka, dijete; izostaju bitni načini iskustva čovještva.

Veliki rabin Francuske, Gilles Bernheim, u brižljivo dokumentiranom i duboko potresnom traktatu pokazao je da napad na pravi oblik obitelji od oca, majke i djeteta, kojemu smo danas izloženi, seže još jednu dimenziju dublje. Ako smo dosad kao uzrok krize obitelji vidjeli u nesporazumu oko biti ljudske slobode, sada se pak pokazuje da je vizija samog bitka, onoga što zapravo znači biti čovjek dovedena u pitanje. On citira glasovitu riječ Simone de Beauvoir: “Ženom se ne rađa, nego se postaje.” (“On ne naît pas femme, on le devient”). U tim je riječima dano temeljenje onoga, što se danas predstavlja pod natuknicom “gender” kao nova filozofija spolnosti. Prema toj filozofiji spol više nije datost prirode, koju čovjek mora prihvatiti i osobno ispuniti smislom nego je spol socijalna uloga o kojoj čovjek sam odlučuje, dok je do sada o tome odlučivalo društvo. Očita je duboka neistina te teorije i u njoj sadržane antropološke revolucije. Čovjek poriče da ima svojom tjelesnošću zadanu narav koja je karakteristična za bit čovjeka. On niječe svoju narav i odlučuje da mu nije zadana nego da je on sam stvara. Prema biblijskom izvješću o stvaranju u bit stvora čovjek spada da je stvoren kao muško i žensko. Ta je dualnost bitna za biti čovjek kako mu je to Bog dao. Upravo se ta dualnost kao zadanost osporava. Više ne vrijedi ono što stoji u izvješću o stvaranju: “Kao muško i žensko stvori ih” (Post 1,27). Ne, nego vrijedi, ne On stvori ih kao muško i žensko; dosad je to društvo činilo, a sada mi sami o tome odlučujemo. Više ne postoji muško i žensko kao zbiljnosti stvaranja, kao narav čovjeka. Čovjek osporava svoju narav. On je još samo kao duh i volja. Manipulacija prirodom zbog koje negodujemo da se danas događa u odnosu na naš okoliš, ovdje postaje temeljnom odlukom čovjeka u ophođenju sa samim sobom. Još postoji samo apstraktni čovjek, koji sam sebi potom bira nešto kao svoju narav. Muško i žensko osporeni su u svojem stvorenom zahtjevu kao oblici

čovještva koji se međusobno dopunjavaju. Ako pak nema dualnosti muškog i ženskog koja dolazi od stvaranja, onda nema više ni obitelji kao zbilje zadane stvaranjem. Onda je i dijete izgubilo svoje dosadašnje mjesto i svoje dostojanstvo koje mu je vlastito. Bernheim pokazuje da ono sada od vlastitog pravnog subjekta nužno postaje objektom, na što se ima pravo i koje se kao svoje pravo može pribaviti. Ondje gdje sloboda činjenja postaje slobodom činjenja-samoga-sebe, nužno se niječe i sam Stvoritelj a time je na kraju i čovjek kao božansko stvorenje, kao slika Božja u svom istinskom biću lišen dostojanstva. U borbi za obitelji u pitanju je sam čovjek. I postaje očito, da ondje gdje se niječe Boga, poništava se i dostojanstvo čovjeka. Tko brani Boga, brani čovjeka.”